

Margit van der Steen

**De Onderzoekschool Politieke Geschiedenis: een terugblik (2011-2025) /
The Research School of Political History: a retrospective (2011-2025)**

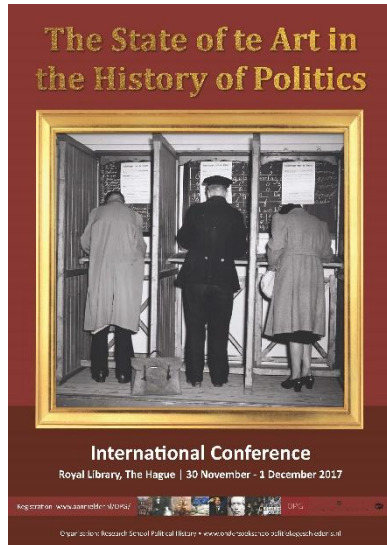
[English below] Op de Dag van de Arbeid, 1 mei 2025, leg ik mijn functie als managing director van de Onderzoekschool Politieke Geschiedenis (OPG) neer. Vanaf de oprichting was ik bij de ontwikkeling van de OPG betrokken. Van een bescheiden netwerk groeide de school uit tot een landelijk platform voor politiek historici dat hoogwaardig onderwijs voor promovendi en RMA-studenten aanbiedt en een Europese voortrekkersrol vervult. In deze bijdrage blik ik kort terug op bijna anderhalf decennium OPG.

Het begin

Onderzoekscholen zijn een Nederlands fenomeen waar Europese collega's met zekere bewondering naar kijken. Ze stimuleren de samenwerking tussen universiteiten. Door landelijk specialistisch onderwijs aan te bieden, leren promovendi al in een vroeg stadium van hun loopbaan contacten buiten hun eigen universiteit en zelfs buiten hun eigen land te leggen. Al sinds de jaren negentig bestaan er onderzoekscholen voor cultuurgeschiedenis, het Huizinga Instituut, en sociaaleconomische geschiedenis, het Posthumus instituut. De OPG, opgericht in 2011, is dan ook een relatieve laatkomer. Dat wil niet zeggen dat de OPG helemaal vanaf nul moest beginnen. Eerder functioneerde een samenwerkingsverband gericht op de politieke geschiedenis van de negentiende en twintigste eeuw, PONTEG. In 2007 richtten enkele nieuwbenoemde hoogleraren het Netwerk Politieke Geschiedenis op. Dit netwerk organiseerde workshops voor promovendi waarbij iedere hoogleraar op zijn of haar beurt de organisatie voor een bijeenkomst op zich nam. Dit alles ging met gesloten beurzen. Een combinatie van onder meer de netwerkactiviteiten, personele wisselingen, vernieuwingen in het vakgebied, grote onderzoeksprogramma's zoals de Natiestaat en Omstreden Democratie evenals een subsidieregeling maakte de oprichting van de OPG in 2011 mogelijk. Het KNAW Huygens Instituut, toen nog in Den Haag gevestigd, nam het penvoerderschap op zich en zorgde voor de huisvesting van het bureau. Hier begon ik in 2011 enkele maanden na mijn promotie als part time coördinator. Een foto waarbij de betrokkenen van het eerste uur rond een papieren koningin Beatrix staan, herinnert aan de feestelijke oprichting op 27 juni 2011.



Een werkgemeenschap van politiek historici



De OPG wil een werkgemeenschap voor politiek historici zijn. Daarbij spelen ontmoetingen een belangrijke rol en daarom organiseert de OPG bijeenkomsten zoals de jaarlijkse opening van het academisch jaar en grote internationale State of the Art conferenties. Deze internationale conferenties waren voor mij hoogtepunten van het werk van de school. Tijdens deze meerdaagse bijeenkomsten werd de stand van zaken in het vakgebied opgemaakt en werden nieuwe werkvormen geprobeerd. Naast de klassieke keynotes vonden experimenten met posterpresentaties en 'pitches' plaats. In de loop van het decennium trad een verschuiving plaats van aandacht voor 'political history' naar de 'history of politics'. Inzet van de conferentie in 2022 was ook het belichten van nieuwe en urgente thema's zoals de veranderende visies op dekolonisatie, mondiale perspectieven en ecologie. Hoe belangrijk deze bijeenkomsten waren, bleek wel rond de coronamaatregelen. Toen we na vele digitale sessies eindelijk weer bij elkaar mochten komen voor de jaaropening, heerste een uitgelaten sfeer. Hoe groot het enthousiasme en de blijdschap waren vanwege het weerzien, bleek wel uit de woorden van een deelnemer die aangaf dat hij iedereen wel had kunnen zoenen.

Niet alleen organiseert de OPG-conferenties, ook worden politiek historici geïnformeerd over ontwikkelingen in het veld. Of het nu gaat om een promotie, een hoogleraarsbenoeming, een conferentie of relevante vacature, in nieuwsbrieven, via social media en op de website is er aandacht voor. De communicatie is in de afgelopen veertien jaar flink uitgebouwd en met name via LinkedIn heeft de OPG een groot bereik. Een mooi neveneffect is dat de OPG het vakgebied zo ook beter zichtbaar maakt.

Onderwijs

Een van de kerntaken van de school is het verzorgen van onderwijs op het gebied van de politieke geschiedenis. Dit onderwijs is altijd aanvullend geweest op lokaal aangeboden activiteiten. In eerste instantie richtte de OPG zich op alleen op promovendi en organiseerde een vijftal workshops per jaar waar zij hun onderzoek bespraken met een referent en collega promovendi. Voor verdere verdieping zorgden state of the art lezingen van experts waar promovendi van alle jaargangen welkom waren. Zo kwam Jan Bank over God in de oorlog spreken en Mieke Aerts over militaire geschiedenis. Cees Fasseur biechtte tijdens een lezing op dat zijn dochter de inspiratie vormde voor de persoonlijkheid van koningin Wilhelmina. De onderwerpen van de promotieonderzoeken waren leidend bij de inhoudelijke invulling van het programma. Veel promovendi richtten zich op Nederland, de 19^{de} en 20^{ste} eeuw en op onderwerpen als democratie, biografieën en politieke partijen. Deelname was niet verplicht en aan het verstrekken van ECTS dacht nog niemand.

Vanaf 2017 ging de OPG met jaarklassen werken. Nieuwe promovendi begonnen met tutorials die een inleiding op het vakgebied vormden. Langzamerhand verbreedde en verdiepte het onderwijs zich en ging zich meer en meer focussen op het ondersteunen van promovendi in diverse fasen van hun onderzoekstraject. Dit culmineerde in een basistraining die nu voor de derde keer wordt aangeboden. Daarnaast is er altijd ruimte geweest voor extra activiteiten zoals masterclasses en cursussen. Zo gaf

Selma Leydesdorff cursussen oral history, Pierre Rosanvallon verzorgde een workshop en naar aanleiding van de publicatie van de Thorbecke biografie vond een studiedag over de politieke biografie plaats.

De diversificatie binnen het vakgebied die zichtbaar werd tijdens de state of the art congressen komt ook terug in de thema's die promovendi bestuderen. Qua onderwerp, tijdvak en geografische verspreiding is er meer diversiteit. Een greep uit de onderwerpen van de promovendi die in 2024 zijn begonnen. Naast een studie over de Bataaf Pieter Ondaatje (1758-1818) is dat onder meer Kurdish resistance in Iran, liberalism in contemporary Mexico, Chinese diaspora, race and US foreign policy, missionary diplomats in the late Ottoman empire en global North-South public health cooperation in the Middle East and North-Africa (1792-1942). Ook zijn promovendi niet langer alleen uit Nederland of Vlaanderen afkomstig. Bij dit alles groeiden de verantwoordingsplicht en de administratieve lasten. Steeds vaker worden ECTS toegekend voor het volgen van onderwijs. Wie 10 ECTS behaald, ontvangt een basiscertificaat (zie foto).



Al snel na de oprichting kreeg de OPG de opdracht ook onderwijs voor RMA-studenten te ontwikkelen. Dit leverde discussie op, want het was niet helder waar deze studenten behoefte aan zouden hebben. Uiteindelijk bleek dat een jaarlijkse Summer school met wisselende thema's en een cursus 'What's Political History' goed pasten bij de behoeften van de RMA studenten. Sinds 2022 is daar nog een cursus over bronnengebruik in een digitale wereld bij gekomen. Studenten die een cursus bij de OPG volgen, komen enkele jaren later soms weer terug als promovendi.

Inmiddels vinden jaarlijks zo'n 20 onderwijsactiviteiten voor promovendi en RMA-studenten plaats. Dit varieert van meerdaagse cursussen tot studiedagen en tutorials. Het aantal deelnemers is toegenomen. Waar de OPG begon met 81 promovendi en 7 RMA studenten, bedroegen deze cijfers in 2023 117 en 28. Daarnaast werken er circa 175 stafleden op het brede terrein van de politieke geschiedenis.

Samenwerking en internationalisering

Veel mensen die de OPG een warm hart toedragen hebben de uitbouw en professionalisering van de school mogelijk gemaakt. Daarbij denk ik aan de tientallen docenten en sprekers, bestuursleden, directeuren, bureamedewerkers, promovendi, RMA-studenten en veel andere betrokkenen en belangstellenden. Ook de steun van het KNAW Huygens Instituut is belangrijk geweest.

Waar concurrentie in het wetenschapsbedrijf soms de boventoon voert, is samenwerking juist essentieel geweest voor de ontwikkeling van de school. Dat geldt voor contacten binnen politiek historisch Nederland, maar ook voor de relatie met andere onderzoekscholen zoals Posthumus, Huizinga en de onderzoekschool voor Mediëvistiek. Ook noem ik hier de Europese contacten.

Waar in het buitenland de OPG onderscheidend is door de samenwerking op nationaal niveau, valt de OPG in Nederland op door zijn sterke internationale oriëntatie. De universiteiten van Antwerpen en later Münster zijn vertegenwoordigd in de school. Standaard krijgen promovendi een tweedaagse module internationalisering aangeboden. Maar bovenal is de OPG een van de initiatiefnemers van de in 2014 in Lucca opgerichte Association for Political History. Vanaf dat moment vervulde de OPG het secretariaat en beheerde de financiën van de internationale organisatie. Deze bijzondere rol kan juist Nederland vervullen dankzij de bijzondere constructie van de onderzoekschool. Een van de belangrijkste activiteiten van de APH is de organisatie van jaarlijkse conferenties waar met name promovendi welkom zijn. Daarnaast is de serie Palgrave Studies in Political History tot stand gekomen. Inmiddels nemen 19 universiteiten uit 12 landen deel in de APH. In 2025 vindt de jaarlijkse conferentie plaats in Antwerpen onder de titel 'How to decolonize political history' en ligt er een wens het werkerrein verder te verbreden.



Foto: Deelnemers internationale conferentie OPG / APH Leiden 2014 (foto Arthur Koppejan)

Generatiewisseling

In zijn oratie in 2024 bedankte de hoogleraar parlementaire geschiedenis Ronald Kroeze zijn leermeesters. Hiertoe behoorden ook enkele bouwpastoors van de onderzoekschool. Met de oprichting van de OPG verankerden zij het vakgebied sterker in het wetenschapsbedrijf. Terwijl Kroeze zijn dankwoord uitsprak zaten zijn leermeesters stralend achter hem in de corona. Dat leverde een mooi beeld op waarin een generatiewisseling letterlijk zichtbaar werd. De aanwezigen, waaronder Remieg Aerts, Henk te Velde en Dirk Jan Wolffram, waren er getuige van hoe een representant van de nieuwe generatie hoogleraren aantrad.

Die nieuwe generatie omvatte ook degenen die eerder als zelfbenoemd middenkader van zich had laten horen. Zij vonden dat de school meer aandacht moest geven aan de universitaire

(hoofd)docenten. Inmiddels hebben onder meer Peter van Dam, Liesbeth van de Grift, Carla Hoetink, Harm Kaal en Jacco Pekelder het stokje overgenomen van hun voorgangers. Met de generatiewisseling onder de hoogleraren is ook het bestuur van de OP helemaal vernieuwd en verjongd – en is de genderbalans beter in evenwicht.

Ook ik draag binnenkort mijn werkzaamheden over aan mijn opvolger. Dankzij de toekenning van twee beurzen kan ik een boek schrijven over de circa eerste 250 vrouwen in de Nederlandse politiek (1917-1927).

Toekomst

Toen de foto met de papieren koningin werd genomen, moest nog blijken of de onderzoekschool levensvatbaar zou zijn. Nu, bijna anderhalf decennium later, is alle twijfel weggenomen. Er staat een



financieel gezonde organisatie die onlangs voor de derde keer positief is geëvalueerd. Dat wil niet zeggen dat er geen lastigheden zijn geweest, zoals het abrupte verbod op 'live' bijeenkomsten tijdens de coronatijd. Die aanpassingen vroegen veel van alle betrokkenen. Het betekent ook niet dat er geen verbeterpunten zijn. Zorgelijk zijn de ontwikkelingen rond de waardering en financiering van het wetenschappelijk onderwijs en onderzoek, in het bijzonder de geesteswetenschappen. Maar deze problemen kunnen nu worden aangegaan in een situatie waarin een stevige basis is gelegd onder een werkgemeenschap van politiek historici die elkaar weet te vinden wanneer dat nodig is en die niet schroomt van zich te laten horen.

(foto: promovendus Dominique Ankoné demonstreert op het Malieveld tegen de bezuinigingen op het wetenschappelijk onderwijs en onderzoek 2024)

Margit van der Steen, 25 maart 2025



Margit van der Steen

The Research School of Political History: a retrospective (2011-2025)

On Labor Day, May 1, 2025, I will step down as managing director of the Research School of Political History (RSPH). I have been involved in the development of the OPG since its beginning. The school developed from a small network into a national platform for political historians that offers high-quality education for PhD candidates and RMA students and plays a pioneering role in Europe. In this contribution, I will briefly look back on 14 years RSPH.

The beginning

Research schools are a Dutch phenomenon that European colleagues look at with a certain admiration. These schools stimulate cooperation between universities. By offering specialist education, PhD candidates learn to establish contacts outside their own university and even outside their own country at an early stage in their careers. Since the 1990s, there have been research schools for cultural history, the Huizinga Institute, and socio-economic history, the Posthumus Institute. The RSPH, founded in 2011, is therefore a relative latecomer.

That does not mean that the RSPH had to start from scratch. Previously, a partnership focused on political history of the nineteenth and twentieth centuries, PONTEG, operated. In 2007, several newly appointed professors founded the Political History Network. This network organized workshops for PhD candidates, with each professor in turn organizing a meeting. All of this was done without any money. A combination of network activities, staff changes, innovations in the field, major research programs such as the Nation State and Contested Democracy, as well as funding, made the establishment of the RSPH possible in 2011. The KNAW Huygens Institute, then still located in The Hague, took on a lead role and provided the office with accommodation. I started here in 2011, a few months after having defended my PhD thesis, as (part time) coordinator. A photograph with everyone involved from the beginning, arranged around a paper Queen Beatrix, recalls the festive establishment on June 27, 2011. (picture)

A working community of political historians

The RSPH wishes to be a working community for political historians. Meetings play an important role in a working community, which is why the RSPH organizes meetings such as the annual opening of the academic year and major international State of the Art conferences. To me, these international conferences were highlights of the school's work. During these multi-day meetings, the state of affairs in the field was assessed and new working methods were tried. In addition to the classic keynotes, experiments with poster presentations and 'pitches' took place. Over the years, a shift in interest has taken place from 'political history' to the 'history of politics'. In 2022, the RSPH also wished to highlight new and urgent themes that have been introduced, such as new perspectives on the histories of decolonization, the rise of the global dimension and ecology. The value of these 'in person' meetings became visible during the corona measures. The atmosphere was exuberant when we were finally allowed to meet again in person for the opening of the year after many digital sessions. The words of one participant who said that he could have kissed everyone demonstrate the enthusiasm and joy of being reunited.

The RSPH not only organizes conferences but also informs political historians about developments in the field. Whether it is about a PhD defense, an inaugural address, a conference or a relevant vacancy, attention is paid to it in newsletters, via social media and on the website. Communication has expanded considerably over the past fourteen years. Especially via LinkedIn the RSPH reaches a large audience. A nice side effect is that the RSPH also makes the field more visible.

Education

One of the core tasks of the school is to provide training in the field of political history. This education has always been complementary to activities offered at different universities. Initially, the RSPH focused only on PhD candidates and organized five workshops every year in which PhD candidates discussed their research with a referee and fellow PhD candidates. Advanced training was provided by state-of-the-art lectures by experts for all PhD candidates. For example, Jan Bank spoke about God during wartime and Mieke Aerts about military history. During a lecture Cees Fasseur confessed that his daughter was the source of inspiration for his description of Queen Wilhelmina's personality. The research of the PhD candidates was a guiding principle for developing the content of the program. Many PhD candidates focused on the Netherlands, the 19th and 20th centuries and on themes such as democracy, biographies and political parties. Participation was not mandatory, and no one had yet considered awarding ECTS.

From 2017, the RSPH started working with cohorts, based on the year of entry. PhD candidates in their first year started with tutorials that introduced them to the field of political history. Gradually, the training broadened and deepened and increasingly focused on supporting PhD candidates in the various phases of their research trajectory. This culminated in a basic training program that is now being offered for the third time. In addition, there has always been room for extra activities such as master classes and courses. For example, Selma Leydesdorff gave courses in oral history, Pierre Rosanvallon supervised a workshop and a seminar on political biography was organized in honor of the publication of the Thorbecke biography.

The diversification within the field that became visible during the state-of-the-art conferences is also reflected in the themes investigated by PhD candidates. There is now greater diversity in terms of subject, period and geographical area. This is shown by a selection of the topics of the students who started in 2024. In addition to a study on the Batavian Pieter Ondaatje (1758-1818), research includes Kurdish resistance in Iran, liberalism in contemporary Mexico, Chinese diaspora, race and US foreign policy, missionary diplomats in the late Ottoman empire and global North-South public health cooperation in the Middle East and North-Africa (1792-1942). PhD candidates also are no longer only from the Netherlands or Flanders. All of this was accompanied by an increase in accountability and administrative burden. More and more often, ECTS are awarded for participating in training activities. Those who obtain 10 ECTS receive a basic certificate. (picture)

Soon after its foundation, the RSPH was commissioned to also develop education for RMA students. This led to discussion, because it was not clear what these students would need. In the end, it turned out that an annual Summer School with changing themes and a course 'What's Political History' fitted in well with the needs of the RMA students. Since 2022, a course on source use in a digital world has been added. Students who participate in a course at the RSPH sometimes return a few years later as PhD candidates.

By now, circa 20 educational activities for PhD candidates and RMA students are organized annually. These vary from multi-day courses to seminars and tutorials. The number of participants has increased. The RSPH started with 81 PhD candidates and 7 RMA students, now these figures amount to 117 and 28 in 2023. In addition, around 175 staff members work in the field of political history.

Cooperation and internationalization

The expansion and professionalization of the school was enabled by many people who cared about the RSPH. I am thinking of the dozens of lecturers and speakers, board members, directors, office staff, PhD candidates, RMA students and many other stakeholders and interested parties. The support of the KNAW Huygens Institute has also been important.

While competition in the academic world sometimes dominates, cooperation has been essential for the development of the school. This applies to political historians in the Netherlands, but also collaboration with other research schools such as Posthumus, Huizinga and the research school for Medieval Studies matters. I would also like to mention the European contacts here. The RSPH distinguishes itself abroad through national cooperation, in the Netherlands the RSPH stands out because of its strong international orientation. The universities of Antwerp and later Münster are represented in the school. A two-day internationalization module is part of the basic training of PhD candidates. But above all, the RSPH is one of the initiators of the Association for Political History, founded in Lucca in 2014. From that moment on, the RSPH managed the secretariat and the finances of the international organization. The Netherlands can do this thanks to the structure of the research school. One of the most important activities of the APH is the organization of annual conferences

where especially PhD candidates are welcome. In addition, the series Palgrave Studies in Political History was established. Now 19 universities from 12 countries participate in the APH. In 2025, the annual conference will take place in Antwerp under the heading 'How to decolonize political history' and there is a desire to further broaden the work area.

A change of generations

In his inaugural speech in 2024, professor of parliamentary history Ronald Kroeze thanked his mentors. These included several founding fathers of the research school. With the establishment of the RSPH, they anchored political history more firmly in the academic world. While Kroeze delivered his speech, his mentors sat behind him in the corona with a smile on their face. This provided a telling picture in which a generational change literally became visible. Those present, including Remieg Aerts, Henk te Velde and Dirk Jan Wolffram, witnessed how a representative of the new generation of professors took office.

This new generation also included those who had previously made themselves heard of as self-appointed 'middle management'. They felt that the school should pay more attention to (senior) lecturers like themselves. By now, some of these researchers are professors themselves. Peter van Dam, Liesbeth van de Grift, Carla Hoetink, Harm Kaal and Jacco Pekelder have taken over positions from their predecessors. With the generational change among the professors, the board of the RSPH has also been completely renewed and rejuvenated – and a better gender balance is achieved.

Within soon I will also be handing over my work to my successor. Thanks to the award of two grants, I can write a book about the first 250 women in Dutch politics (1917-1927).

The future

When the picture with the paper queen was taken, it was not yet clear whether the research school would be viable. Now, almost a decade and a half later, doubts have been removed. There is a financially healthy organization that has recently been evaluated positively for the third time. That does not mean that there have been no difficulties. An example was the abrupt ban on 'live' meetings during the Corona period. To cope with this demanded a lot of energy from everyone involved. It also does not mean that improvements are not possible anymore. Recent developments involving the appreciation and financing of academic education and research, especially in the humanities, are worrying. But these issues can now be addressed by a working community of political historians who know how to find each other when necessary and who do not hesitate to make themselves heard.

Margit van der Steen, 25 March 2025